

**Uchwała nr VIII/ 460 /2022
z dnia 13 października 2022 r.**

**Okręgowej Rady Aptekarskiej
Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie**

**w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie przepisów dotyczących obrony
interesów zawodu farmaceuty**

Na podstawie 29 pkt 1 i 7 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 5 i 9 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1850) uchwała się, co następuje:

§ 1.

1. Okręgowa Rada Aptekarska OIA w Warszawie, zwana dalej „Radą”, apeluje do przedstawicieli władzy ustawodawczej o wprowadzenie nowelizacji ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne w celu uszczelnienia wprowadzonych w 2017 r. przepisów dotyczących zasad prowadzenia aptek, w szerokim obiegu znanych jako tzw. „apteka dla aptekarza”.
2. Doświadczenia pięciu lat obowiązywania tej regulacji pokazują, że jest ona niestosowana lub powszechnie omijana. W rezultacie tego apteki w Polsce są w dalszym ciągu przejmowane przez podmioty, które nie spełniają wymagań do uzyskania lub przeniesienia zezwolenia, w szczególności podmioty reprezentujące obcy kapitał.
3. Powyższe znajduje potwierdzenie nie tylko w ogólnej obserwacji rynku aptek, ale również w podejmowanych na przestrzeni ostatnich kilku lat działaniach Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie, mających na celu przeciwdziałanie przejmowaniu rynku aptek przez podmioty nieuprawnione.
4. Rezultatem tych działań są wyroki sądowe, które przepisom ustawy – Prawo farmaceutyczne (dalej „p.f.”), w brzmieniu nadanym przez tzw. „aptekę dla aptekarza”, nadały określoną wykładnię. Interpretacja wypracowana przez sądy administracyjne sprowadza się do konkluzji, że:
 - przepisy ustawy tzw. „apteki dla aptekarza” nie mają w żadnym zakresie zastosowania do zezwoleń na prowadzenie aptek, wydanych przed 25 czerwca 2017 r.;
 - wymóg tzw. „apteki dla aptekarza” (art. 99 ust. 4 p.f.) oraz antykoncentracyjny limit 4 aptek, (art. 99 ust. 3a p.f.) jest tylko wymogiem do uzyskania zezwolenia, a nie – do prowadzenia działalności w oparciu o udzielone zezwolenie;
 - naruszenie ww. wymogów do prowadzenia apteki (art. 99 ust. 3a i 4 p.f.) nie może być sankcjonowane w oparciu o przepis, który stanowi, że zezwolenie cofa się, gdy „przedsiębiorca przestał spełniać warunki określone przepisami prawa, wymagane do wykonywania działalności gospodarczej określonej w zezwoleniu” (art. 37ap ust. 1 pkt 2 p.f.).
5. Jako Rada wyrażamy przekonanie, że nie takie były intencje ustawodawcy, który w 2017 r. zdecydował się na zmianę zasad prowadzenia aptek. Uważamy, że intencje te były dokładnie odwrotnie.
6. Należy przypomnieć, że za wprowadzeniem ustawy tzw. „apteki dla aptekarza” przemawiały istotne racje społeczne, będące odpowiedzią na liczna patologie rynku aptecznego, które zagnieździły się na nim po jego liberalizacji w 2001 r., tj.:

- wywóz leków zagranicę w ramach nielegalnego procederu tzw. „odwrotnego łańcucha dystrybucji”;
 - marnotrawienie leków w ramach agresywnych akcji marketingowych organizowanych w aptekach, będących własnością nie farmaceutów, czyli osób niepodlegających odpowiedzialności z tytułu popełnienia przewinienia zawodowego;
 - masowe upadanie polskich aptek indywidualnych;
 - przejmowanie rynku obrotu lekami przez zagraniczny kapitał;
 - niepłacenie w kraju podatków przez zagraniczne sieci apteczne;
 - zagęszczenia rozmieszczenia aptek na terenach miejskich;
 - odcięcie od leków pacjentów z terenów wiejskich;
 - pauperyzacja zawodu farmaceuty skutkująca coraz mniejszym zainteresowaniem studiami na kierunku „farmacja”;
 - naruszanie niezależności zawodowej farmaceutów oraz nieakceptowalne społecznie umniejszanie znaczenia ich roli w systemie ochrony zdrowia;
 - brak określenia jasnej odpowiedzialności za czynności podejmowane w aptece (wobec prowadzenia aptek przez grupy kapitałowe, zbudowane kaskadowo, składające się ze spółek-matek, spółek-córek, spółek-wnuczek, itp., nierzadko zlokalizowane w rajach podatkowych);
 - spadek poziomu fachowości aptek;
 - wzrost komercyjnego charakteru prowadzenia aptek kosztem usług *stricto* zdrowotnych;
 - rozprzestrzenianie się niepożądanych powiązań gospodarczych o charakterze kapitałowo-osobowym, niemożliwym do monitorowania i sankcjonowania przez organy Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej.
7. Jedynie niewielki wycinek ww. nieprawidłowości udało się wyeliminować, co wynika m.in. z faktycznego niestosowania tej ustawy, a także sposobu jej rozumienia nadanego przez orzecznictwo sądów administracyjnych.
8. Ustawa tzw. „apteka dla aptekarza” zakładała również określone cele pozytywne, tj. m.in.:
- wzmocnienie niezależności zawodowej farmaceutów;
 - zwiększenie poziomu usług farmaceutycznych świadczonych w aptekach;
 - zagwarantowanie lepszej dostępności do produktów leczniczych (również dla pacjentów zamieszkałych na terenach wiejskich i mniej zaludnionych);
 - zwiększenie wpływów do budżetu państwa poprzez wyeliminowanie zjawiska wyprowadzania przez zagraniczne sieci apteczne zysków do rajów podatkowych.
9. Pomimo upływu ponad pięciu lat od uchwalenia przepisów tzw. „apteki dla aptekarza” zasadnym jest stwierdzenie, że celów tych nie udało się zrealizować, chociaż w żaden sposób nie straciły one na aktualności. Przyczyn tego należy upatrywać m.in. w nieszczelności wprowadzonych wówczas przepisów.
10. Rada stwierdza, że bez interwencji ustawodawcy niebezpieczny, z punktu widzenia społecznego, proceder przejmowania rynku aptecznego przez obcy kapitał – w tym również ten, który jest zarejestrowany w rajach podatkowych – w krótkiej perspektywie doprowadzi do całkowitej utraty kontroli państwa nad rynkiem detalicznego obrotu produktami leczniczymi. W dłuższej perspektywie proces ten skutkować będzie zapaścią w systemie zaopatrzenia polskich pacjentów w produkty lecznicze, czego symptomy obserwujemy obecnie.

11. Rada stoi na stanowisku, że ostatnie lata pandemii koronawirusa unaocznily doniosla role farmaceutow – i prowadzonych przez nich aptek – w systemie ochrony zdrowia. W kontekście tego szczegolny sprzeciw budzi sytuacja, w ktorej „w podziekowaniu” za: wykazane w owczas oddanie, udzielona pomoc pacjentom, a w ostatnim czasie – rowniez wspoluczestniczenie w procesie szczepien ochronnych – farmaceuci, bedacy wlascicielami aptek, sa faktycznie wywlaszczani i eliminowani z rynku przez te podmioty, ktore przejmaja rynek pomimo odwrotnych w tym zakresie zalozen ustawodawcy.
12. Rada stanowczo stwierdza, ze farmaceuci, bedacy wlascicielami aptek, zasluguja na ochronę państwa oraz umozliwienie im funkcjonowania na rynku aptecznym na zasadach uczciwej konkurencji. Z tozsamej ochrony korzystaja farmaceuci w wielu innych krajach Unii Europejskiej, np. w Niemczech, we Francji, w Danii, w Hiszpanii, w Austrii, w Chorwacji, w Grecji, w Finlandii, w Luksemburgu, w Słowenii, etc.
13. W ocenie Rady niedopuszczalna jest sytuacja, w ktorej ustanowione przez polskiego ustawodawce ograniczenia w liczbie prowadzonych aptek, a takze inne ograniczenia – np. podmiotowe – nie obowiazuja sieci aptecznych, w tym rowniez tych, ktore sa prowadzone przez zagraniczne grupy kapitalowe. Podobnie niedopuszczalna jest sytuacja, w ktorej naruszenia ustanowionych wymagan w zakresie prowadzenia aptek nie sa w jakikolwiek sposob sankcjonowane przez organy państwa i przedstawiciele wladz, rozzuchwalajac jedynie te podmioty w dalszej kumulacji rynku aptek oraz jego monopolizacji.
14. Tego rodzaju sytuacja rodzi stan nie tylko faktycznej, ale rowniez i prawnej nierownosci, czyniac z farmaceutow, bedacych wlascicielami aptek, *de facto* obywateli drugiej kategorii.
15. W związku z powyższym Rada czuje sie w obowiazku zajac stanowisko w ww. kwestii i wezwac do podjecia odpowiedniej inicjatywy ustawodawczej.

§ 2.

Zobowiazuje sie Prezesa Okregowej Rady Aptekarskiej Okregowej Izby Aptekarskiej w Warszawie do przekazania niniejszej uchwały:

- 1) Ministrowi Zdrowia,
- 2) Naczelnej Radzie Aptekarskiej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjecia.

*Glosowanie w sprawie uchwały przeprowadzone przy wykorzystaniu środka bezposredniego porozumiewania sie na odleglosc w postaci systemu wideokonferencji.*¹

¹ W związku z art. 14hb oraz art. 15zzzr ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegolnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorob zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.) i uchwałą Nr VIII/23/2020 z dnia 3 kwietnia 2020 r. Naczelnej Rady Aptekarskiej w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego w okresie obowiazywania stanu zagrozenia epidemicznego albo stanu epidemii.

W głosowaniu uczestniczyło 20 osób na ogólną liczbę 25 członków Okręgowej Rady Aptekarskiej OIA w Warszawie.

Wynik:

<i>1) za</i>	<i>- 19</i>
<i>2) przeciw</i>	<i>- 0</i>
<i>3) wstrzymujących się</i>	<i>- 1</i>

Sekretarz

Prezes